

Visuaalinen jäljitelmä

Benjamin Kassinen

Taideyliopiston Kuvataideakatemia

Kuvataiteen maisterin opinnäyte 1.10.2023

Tiivistelmä

Kuvataiteen maisterin opinnäytteeni koostuu kahdesta öljyvärimaalauksesta – jotka olivat esillä Kuvan kevät 2023 näyttelyssä 6.5 - 4.6.2023 Kuva/Tila galleriassa – ja kirjallisesta osasta. Kirjallinen osa pohjautuu muistiinpanoihin, kirjallisuuteen ja pohdintoihin liittyen taiteeseen ja sen luomiseen.

Aloitan kyseenalaistamalla omat motiivini maalaamiseen; pohdin mikä on tarpeeni luoda taidetta ja mietin taiteen tarpeellisuutta sekä sen roolia yhteiskunnassa. Seuraavaksi käyn läpi suhdettani ideoihin ja niiden vaikuttavuuteen työssäni. Määrittelen mitä maalauksen puhe on, ja mitä se merkitsee minulle. Pohdin omissa maalauksissani ilmestyviä teemoja, ja nostan erityisesti esiin ihmiset sekä metsän. Poimin opinnäytteeni taiteellisen osan teoksista yksityiskohtia, jotka analysoin.

Teknisessä osassa käyn läpi omassa työssä käyttämiäni menetelmiä. Mitä värejä palettiini kuuluu, ja miten niitä sekoitan. Käyn myös laajemmin läpi ajanhallintaani, ajanpuutteen luomia haasteita, sekä sen taloudellisia vaikutuksia. Nostan esille myös miten tekniikan valinta voi vaikuttaa ajanhallintaan.

Tekstin viimeisessä osiossa käyn läpi miten ja miksi taiteellisen osan teokset syntyivät. Miten metsä on kummassakin maalauksessa oleellinen elementti, mutta kuinka lähtökohdat olivat teknisesti erilaisia, ja kuinka erilaisia teoksista tuli. Yksi teos on valokuvaan pohjautuva, realistisesti esittävä maalaus. Toinen on mielikuvitukseen ja alitajunnan vapauttamista. Yksi on hillitympää, toinen vapaampaa. Nämä kaksi lähestymistapaa ovat erillään, mutta myös vuorovaikutuksessa toistensa kanssa. Kirjoitan osion lopuksi päiväkirjamaisen tiivistelmän siitä, miten teokset päätyivät Kuvan Kevät näyttelyyn. Pohdin kuinka vaikeaa on päättää että työ on valmis, ja sitä millaisia tunteita työn päättäminen herättää.

Ohjaajat

Jarmo Mäkilä

Petri Ala-Maunus

Tarkastajat

Antero Kahila

Harri Mäcklin

Lopputyön taiteellisen osan teokset

Du i skogen, 2023, öljy kankaalle, 129 cm x 185,5 cm

Svåra skogen, 2023, öljy kankaalle, 140 cm x 300 cm

Kiitokset

Martta Andersson

Tomas Blomstedt

SISÄLLYSLUETTELO

1. Luomisen prosessi	5
1.1 Miksi maalaan?	5
1.2 Ideat / Intuitio	6
1.3 Maalauksen puhe	7
1.4 Tematiikka	8
1.4.1 Ihmiset	8
1.4.2 Metsä	9
1.5 Hahmojen merkitysten analysointi	10
2. Tekninen osuus	15
2.1 Tekniikan valitseminen	15
2.2 Paletti	16
2.3 Aika	16
3. Kuvan Kevät näyttely 2023	19
3.1 Teokset	19
3.1.1 Du i skogen	19
3.1.2 Svåra skogen	21
3.2 Kohti Kuvan Kevät näyttelyä	23
5. Lopuksi	24
Lähteet	25

1. Luomisen prosessi

Taide on tapa yrittää ymmärtää todellisuutta joka on ympärillämme.

1.1 Miksi maalaan?

Visuaaliset asiat stimuloivat jotain syvällä sisälläni. Maalaamisella vapautan energiaa joka haluaa minusta ulos. Prosessin aikana tämä energia muuttuu visuaaliseksi stimulanssiksi – taiteeksi – joka taas stimuloi jotain toista. Tämä itseään ruokkiva sykli on keskeinen osa elämäni. Taiteen kokeminen ja luominen rauhoittaa mieltäni. Runoilija César A. Cruz kirjoittaa seuraavasti:

Art is meant to disturb the comfortable and comfort the disturbed (Cruz)

Maalaukseni syntyvät tunteista jotka ovat syvällä sisälläni. Olen kiinnostunut pohtimaan ihmisyyteen liittyviä kysymyksiä. Tämän teen tuomalla oman ihmisyyteni esille teoksissani. Mikä minä olen? Ihminen, jolla on tunteita. Ihminen, jolla on toiveita ja pelkoja. Maalauksillani kommunikoin että jaamme nämä asiat.

Ihmisinä olemme osa yhteiskuntaa. Taiteen avulla syntyy vuorovaikutus ihmisten välille. Taiteen avulla pystymme kommunikoimaan tunteita ainutlaatuisella tavalla, tavalla mikä kykenee välittämään kielen ulottumattomissa olevia merkityksiä. Kuvataiteen tohtori Mika Karhun mukaan taiteilijan ammatillisia taitoja tarvitaan mahdollistamaan sosiaalisten kokemusten ilmaisemista. Parhaimillaan taide edistää ymmärrystämme maailmaa ja muita ihmisiä kohtaan. Karhu viittaa pragmatistiseen filosofiaan John Deweyyn, jonka näkemyksen mukaan maalaustaide muiden taidelajien joukossa puhuu omaa kieltään, jonka merkitystä ei voi muilla kielillä ilmaista muuttamatta sitä. (Karhu, 2012 s. 44, 66, 111)

1.2 Ideat / Intuitio

Mistä ideat tulevat? Mikä intuitio on? Maalatessani tunnen jonkin ohjaavan minua. Monet taiteilijat ovat maininneet että he eivät itse keksi ideoitaan, vaan ne tulevat heille jostain eetteristä. Tunnistan myös itse tämän ilmiön. Onko idea jotain maagista, joka ilmestyy mieleemme toisesta ulottuvuudesta? Kuiskauksia maailmoista joita emme koe? Onko näiden takana joku entiteetti? Vaikka näin joskus tuntuu, en usko tähän.

Taidetta ohjaava maailma ei ole autonominen, näin ollen sen omalakisuus on illuusio. Ihmiset tekevät taidetta omasta maailmasta toisille ihmisille (Karhu, 2012 s. 110). Ihmisen aistien kautta aivoihin – sekä tietoisesti että alitajuisesti – kerääntynyt data muodostaa pohjan intuitiolle. Ideat voivat tulla syvältä alitajunnasta, emmekä aina tunnista niitä omina.

Kaikki ideat eivät ole kuitenkaan tavoittelemisen arvoisia. Elokuvantekijä, kuvataiteilija ja muusikko David Lynch pohtii asiaa näin:

If you want to catch little fish, you can stay in the shallow water. But if you want to catch the big fish, you've got to go deeper. (Lynch, 2007 s. 1)

Lynchin mukaan meidän pitää sukeltaa syvälle tajuntaamme, sieltä arvokkaimmat ideat tulevat. Hänen mukaan mitä laajempi tajuntamme on, sitä syvemmälle sinne pääsemme; Lynch käyttää transsendenttista meditaatiota laajentaakseen tajuntaansa, kirjailija Charles Bukowski käytti alkoholia, keksijä Thomas Edison torkkuja. Metodeja on lukemattomia. Uskon että idea on eristäytyä ulkoisesta maailmasta, jotta voi paremmin sukeltaa sisäiseen maailmaan.

Omassa työskentelyssäni en ole vuosiin – ainakaan tietoisesti – joutunut etsimään ideoita maalauksilleni. Ne ilmenevät minulle nopeampaan tahtiin, kuin itse ehdin toteuttamaan niitä. Saan paljon ideoita, mutta kuten aikaisemmin mainitsin, kaikki eivät kuitenkaan ole tavoittelemisen arvoisia. Luotan intuitiooni ja yhteisesti jaettuun ihmisyyteen, tehdessäni päätöksen mitkä ovat tavoittelemisen arvoisia.

1.3 Maalauksen puhe

Alitajunnan kääntäminen visuaaliseksi kieleksi.

Tässä kappaleessa käyn läpi mitä maalauksen puhe tarkoittaa minulle. Perustellut ajatukset ja suunnitelmat eivät ole ainoita asioita jotka ohjaavat maalauksen etenemistä. Intuitio on myös suuri vaikuttaja. Lukemalla maalausta ja kuuntelemalla sen puhetta, on tapa millä minä intuition ohjaamana pääsen eteenpäin maalauksessa.

Maalauksen puhe kertoo minulle mitä tulee mihin ja miten maalaus ohjaa silmää. Eri elementit kuten värit, hahmot ja muodot muodostavat maalauksen. Nämä jäljet kertovat lisää mihin sen tarina jatkuu. Kuin yksi kohta ilmestyy maalaukseen, se tarvitsee jonkinlaisen vastakohtan, joka luo maalaukselle tasapainon. Maalauksen dynaamikan kommunikaatio nousee esiin, jota voi kuvailla teoksen puheeksi. Teos antaa itselleen mahdollisia suuntia edetä ja näin ollen teoksella on oma ääni ja identiteetti, kuten taiteen tohtori Jari Jula ajattelee tohtorin tutkinnossaan, maalaamisen tapahtumisen suhteesta sattumaan. (Jula, 2018 s. 41)

Svåra skogen, 2023, öljy kankaalle, 140 cm x 300 cm. Punaiset linjat myöhempi muokkaus. Kuva: Benjamin Kassinen

Omissa maalauksissani eri elementtien välille syntyy linjoja. Linjat ohjaavat katsetta maalauksessa. Jotkut linjoista olen luonut tietoisesti, jotkut olen havainnut vasta niiden luomisen jälkeen. Linjat auttavat navigointia joskus kaottisessakin sommitelmassa. Päinvastoin kuin kirjoitetun tekstin lukemisessa, kuvan lukeminen ei kielitieteilijöiden Gunther Kressin ja Theo van Leeuwenin

mukaan edellyttä lineaarista lukurataa. Riippuen siitä mihin katse kiinnittyy maalauksessa ensimmäiseksi, sen lukemisen voi aloittaa eri suunnista. (Kupiainen, 2015 s. 45)

Vaikka maalaus ikään kuin elää omaa elämäänsä, olen kuitenkin jatkuvasti vuorovaikutuksessa maalauksen kanssa ja luotan siihen, että maalaus kommunikoi jotain. En silti pyri määrittämään sen viestejä täysin. Kuvataiteilija Gerhard Richterin mukaan, kankaalle alkaa ilmestymään asioita kun taiteilija luopuu yrittämästä. Kun taitelija ei pyri esittämään esimerkiksi ideologioitaan, hänelle avautuu pääsy ymmärryksen taakse (Jula, 2018 s.40).

Samalla mietin puhuuko maalaus todella minulle vai puhunko itseasiassa itselleni maalauksen kautta? Onko maalauksen puhe sittenkin vain illuusio, jonka alitajuntani on luonut?

1.4 Tematiikka

Seuraavaksi käyn läpi teemoja, jotka kiinnostavat minua eniten. Maalauksissani esiintyy useasti ihmisiä. Keskeisiä teemoja ovat kasvot, silmät, eleet ja metsä. Käytän kasvoja, silmiä ja eleitä kommunikoimaan tunteita. Metsä on paikka minne asetan nämä tunteet, ja niistä syntyvät tarinat.

1.4.1 Ihmiset

Ihmisten kuvaaminen realistisella tavalla maalauksissa, välittää jaetun ihmisyyden viestejä hyvin tehokkaasti. Tunnistamme omat kokemamme voimakkaat emootiot, maalauksissa esiintyvien ihmisten kasvojen ja kehon eleistä. Taide voi tehdä kauheista tunteista kaunista. Taide tekee kivusta kauniin. Psykologi Johannes Myyrä viittaa teoksessa *Psykoanalyysi ja taide* psykoanalyttikko Pirkko Siltalaan, jonka mukaan kuvallisen ilmaisun kautta voidaan tavoittaa ja saada symbolisaation piiriin myös ohitettuja tai tiedostamattomaan torjuttuja traumaattisia muistoja (Myyrä, 2014 s. 40). Voimme parhaimmassa tapauksessa työstää traumoja kokemamme taiteen kautta.

Minua kiinnostaa erityisesti ihmisten haavoittuvaisuus. Maapallomme on täynnä konflikteja, jotka usein syntyvät pelosta. Vaikka me kaikki olemme samanlaisia syntyessämme, emme tarpeaksi usein osaa olla hyviä toisiamme kohtaan. Mikä yhdistää meitä ihmisiä? Tämä kiinnostaa minua.

And I hope that you also consider yourself as human beings, rather than as Americans, Westerners, or members of one group or another. Such distractions are secondary [...] after all, all human beings are the same – made up of flesh, bone, and blood. We all want happiness, and we all try to avoid suffering. (Dalai Lama, 2010 s. 12)

Ihmisinä emme ole lähtökohtaisesti erilaisia, mutta ympäristö muokkaa meitä asettamalla eteemme hyvin erilaisia kokemuksia. Jos pystyisimme paremmin tunnistamaan nämä “muokkaukset”, voisimme ehkä ymmärtää paremmin toisiamme. Näin voisimme olla parempia toisillemme. Tämä eetos on yksi keskeisimpiä lähtökohtia teoksieni luomiseen.

Olen hyvin kiinnostunut ihmisen psykikkeestä. Kysyn usein itseltäni mitkä yksilön kokemukset ovat muokanneet mielen käytäviä johtamaan hänet päätöksiinsä. En ole opiskellut psykologiaa akateemisesti tai ohjatusti, mutta olen kuitenkin tehnyt jonkinlaista etnografista tutkimusta, jonka pohjalta olen tehnyt havaintoja ja luonut omia teorioita. Ympäristömme ja kokemuksemme synnyttävät meissä tunteita, joiden kuvaaminen on iso osa taiteeni tavoitetta. Maalaukseni kasvot, eleet, metsän muodot, ovat kaikki sidoksissa tunteisiin. Toivon, että kipu, ilo, viha, rakkaus, pelko, epärointi, paistaa läpi. Ymmärrän, että taiteeni ei todenäköisesti muuta maailmaa mihinkään suuntaan. Minulle riittää muistuttaa katsojaa, että olemme ihmisyydessämme samanlaisia.

1.4.2 Metsä

Kun elän arkeani kaupungissa, kaipaen luontoon, kaipaen metsään. Kun ihminen on metsässä, häntä ympäröi loputtomalta tuntuva luonnon moninaisuus. Tuntemme sammalen jalkojemme alla, puhdas ilma täyttää keuhkomme, kuulemme tuulen lehtien suhinassa, näemme oksat jotka kurottavat valoa kohti. Olemme osa luontoa ja luonto on osa meitä.

Kantar TNS tutkimuksen mukaan metsä on melko tai erittäin tärkeä 83 prosentille suomalaisille. Tutkimuksessa tarkasteltiin myös suomalaisten metsäsuhdetta tunnetilojen kautta. Henkisyys ja halu toimia luonnon hyväksi paljastuivat tutkimuksessa *metsäsuhteen* yhteisiksi elementeiksi. (Halla, Karhunkorva & Kärkkäinen ym., 2018 s. 121)

Henkilökohtainen suhteeni metsään on lapsesta asti tuntunut hyvin tärkeältä. Vietän paljon aikaa luonnossa, etenkin metsässä. Siellä pystyn rauhoittumaan. Siellä tuntuu, että elämän voima on

vahvimmillaan. Kun metsä saa kasvaa häiritsemättä, se valitsee helpoimman tavan. Metsällä ei ole agendaa, se vain elää. Elämä näyttäytyy minulle kiemurtelevana oliona, joka kurottaa itsensä veden perään, ja valoa kohti.

Metsässä on myös joku määrittelemätön mystisyys joka kiehtoo minua. Useissa tarinoissa metsä kuvataan pelottavana ja vaarallisena paikkana. Metsä on mainio aihe maalaukselle näiden tarinallisten assosiaatioiden takia. Tämän lisäksi metsän moninaisuus peilaa ihmisen elämän moninaisuutta.

Haluan myös yksinkertaisesti metsämaalauksillani vangita metsän kauneuden kankaalle, niin että minä ja muut voivat joskus katsella niitä ja kokea metsän voiman sen ulkopuolella ollessa.

1.5 Hahmojen merkitysten analysointi

Vaikka käytän töissäni usein minulle tuttuja henkilöitä mallina, maalaukseni ihmiset eivät edusta jotain tiettyä henkilöä, vaan henkilö edustaa kaikkia ihmisiä. Hahmoja ilmestyy maalauksiini kankaalla olevan pigmentin muodoista. Jotkut ilmestyvät visioina, jotkut syntyvät valokuvien pohjalta. Jokaisella hahmolla on oma elämänsä ja oma maailmansa. Joidenkin hahmojen tunteet tiedän, ja muiden en.

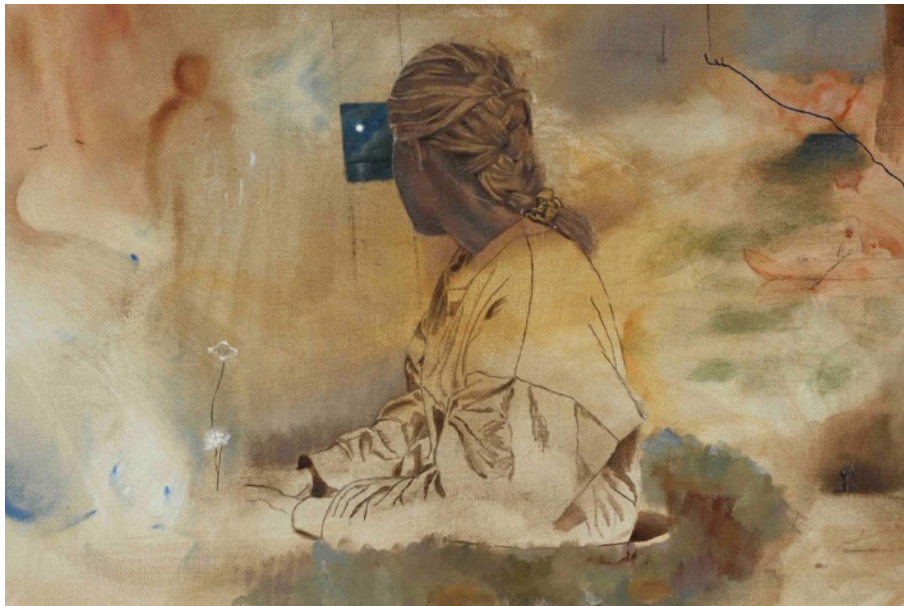
Lähestyn myös metsää hahmona. Maalauksissani metsä näyttää sielunsa sen puiden, oksien, lehtien, havujen ja muun kasvuston muodoissa. Jotkut muodot muuttuvat kasvoiksi ja hahmoiksi. Puut jotka maalaan, saavat useasti myös silmät. Silmät puissa tekevät niistä yksilön, jonka emootiot välittyvät katsojalle. Monissa minun maalauksissa esiintyy silmiä muissakin muodoissa. Silmissä on voimaa. Kuvataiteilija Mika Karhu, jonka useissa teoksissa silmät ovat myös merkitsevässä roolissa, ajattelee silmien olevan merkittävä metafora, jotka voi yhdistää moniin perustavanlaatuisiin käsitteisiin ja tunteisiin sekä tietoisuuteen, kulttuuriseen rakentumiseen ihmisenä (Karhu, 2014 s. 1).

Henkilökohtaisesti minulla on vaikea katsoa ihmisiä silmiin, sillä tunnen yhteyden liian intiiminä ja voimakkaana. Silmät ovat ikkuna sieluun. Silmien kautta näen sinut, silmien kautta näet minut. Visuaalisena taiteilijana saan silmilläni suuriman osan datasta, jonka kerään luomista varten. Hahmon emootion ymmärtäminen lähtee katseesta. Hahmojen katseet heijastavat omia tunteitamme. Realistisissa ja ekspressionistisissa taidetyyleissä silmiä hyödynnetään usein tunteiden

välittämiseksi ja Karhu kuvailee silmiä vahvoiksi tunteiden ilmaisijoiksi, jotka symboloivat esimerkiksi vihaa, iloa ja surua (Karhu, 2014 s. 3).

Eri kulttuureissa esiintyvä silmien symboliikka kiehtoo minua. Olen omatoimisesti opiskellut eri tulkintoja silmistä, ja niiden hengellistä ja ohjaavaa roolia kulttuureissamme. Tämä on toiminut isona inspiraation lähteenä maalauksilleni, kun olen vanginnut silmien visuaalista voimakkuutta. Karhu mainitsee esimerkkeinä Jumalan tarkkailua ja ohjausta symboloivan *kaikkivaltiaan silmän* (Eye of Providence), mm. suojelua, ja hyvää terveyttä edustava egyptiläinen *Horuksen silmä*, ja buddhalaisuudessa sekä hindulaisuudessa henkistä valaistumista ja intuitiivista tietoa edustava *kolmas silmä* (Karhu 2014, s. 2-3).

Analysoin seuraavassa lyhyesti opinnäytteeni taiteellisen osan töiden muutamia hahmoja. Hahmojen merkitys on hyvin harvoin ollut suunnitelmallista, vaan se on syntynyt jälkeinpäin.

Kuva 1. *Svåra skogen* yksityiskohta. Kuva: Benjamin Kassinen

Aukossa istuva nainen katsoo kaunista kuumaisemaa (Kuva 1). Katsojina emme tiedä onko kuumaisema ikkunan takana, vai onko se maalaus. Kuumaisema on ilmestynyt maalauksessa olevaan puuhun, se on myös minun pieni kunnianosoitus romantiikan maalaustaiteelle koska olen maalannut sen kyseisellä tyyllillä. Aukossa istuva hahmo on maalattu valokuvasta jonka otin kumppanistani. Hahmo ei esitä ainoastaan häntä, se esittää kaikkia ihmisiä. Olen kuitenkin huomannut että rakkauteni häntä kohtaan on vahvasti muokannut miten hahmo maalauksessa on kuvattu. Tässä hahmossa on optimismia, hän pitää kauneudesta, hänestä huokuu herkkyyttä.

Hänessä on myös syvyyttä, synkkyyttä ja kaipuuta. Hahmo pitää kädessään kahta kukkaa, joista korkeamman kukan sisällä lukee ruotsiksi “hat” (suom. viha). Tämän olen jättänyt katsojan tulkinnan varaan, sillä näin voimakas tunne pääsee paremmin oikeuksiinsa katsojan henkilökohtaisen assosiaation kautta.

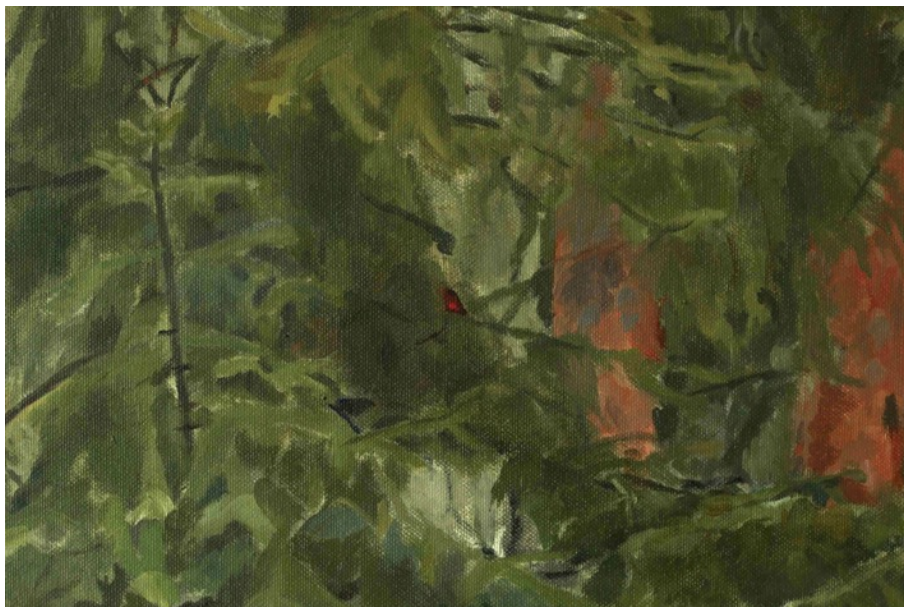
Kuva 2. *Svåra skogen* yksityiskohta. Kuva: Benjamin Kassinen

Vasemmassa laidassa näkyy abstrakti elementti joka on ilmestynyt maalauksen maailmaan (Kuva 2). Näen elementin hahmona, joka muuttaa sen olemuksen esittäväksi. Nämä hahmoiksi muuttamani abstraktit elementit, luokittelen usein eräänlaiseksi voimaksi, joka on tueksi maalauksen toisille hahmoille. Voima voi olla hyvä tai paha. Koen kyseessä olevan voiman hyväksi. Yksityiskohdassa näkyy myös toisia hahmoja, he ovat saman maalauksen maailmassa, mutta täysin tietämättömiä toisistaan koska he ovat eri ulottovuuksissa.

Kuva 3. *Svåra skogen* yksityiskohta. Kuva: Benjamin Kassinen

Kuva 3 esittää aktiivisessa muodonmuutoksessa olevaa kollaasia eri hetkistä, hahmoista ja elementeistä. Semirealistisella päällä varustettu hahmo joka kädessään esittää kaunista, taianomaista kukkaa. Hänen huomionsa harhaantuu johonkin, joka tapahtuu maalauksen ulkopuolella (ei kuitenkaan katsojan ulottuvuudessa). Jotain on tulossa, jotain jota en määrittele. Hahmon silmistä kuitenkin voi havaita huolen.

Kuva 4. *Du i skogen* yksityiskohta. Kuva: Benjamin Kassinen

Keskiössä näkyy hupullinen metsän henki (Kuva 4), joka kapellimestarin ottein johtaa metsän orkesteria, sen tapahtumia. Hahmon hupusta hehkuu kasvoton punainen energia, jonka koen hyvin voimakkaana. Ajattelen hahmoa vain yhtenä monista metsän hengistä.

Kuva 5. *Du i skogen* yksityiskohta. Kuva: Benjamin Kassinen

Puuhahmo härnää naapuriaan (Kuva 5). He kasvavat vierekkäin, ja joutuvat selvittämään erimielisyyksiään jatkuvasti. Liitän usein maisemiini inhimillisiä ominaisuuksia joiden kautta yhdistän keskeisiä teemojani.

Kuva 6. *Svåra skogen* yksityiskohta. Kuva: Benjamin Kassinen

Tämä on hahmo joka katsoo maalauksen katsojaa (Kuva 6). Hahmo joka elää maalauksen maailmassa, mutta on huomannut maalauksen yleisön. Olen itse mallina tälle hahmolle, mutta kyseessä on vain sattuma. Maalaja ei siis tässä itse katso yleisöään.

Kuva 7. Du i skogen yksityiskohta. Kuva: Benjamin Kassinen

Keskellä näkyy puun runkoon ilmestyneet surulliset kasvot, jotka kurkistavat oksien lomasta (Kuva 7). Kasvojen silmäkulmasta valuu kyynel. Hahmo yksinäinen paljouden keskellä. Oikeassa yläkulmassa havupuun oksat ovat ottaneet elämänsä tien päässä olevaan vanhan miehen muodon. Tämä maalauksen osa symboloi ihmisenä olemisen kipuja.

2. Tekninen osuus

Tavoitteeni on luoda jotain joka hypnotisoi katsojaa hetkeksi pysähtymään maalaukseni eteen.

Tavoite syntyy kun olen saanut vision siitä mitä olen luomassa. On kuitenkin paljon edessä ennen kun työ on valmis. Katsojana saan eniten irti esittävästä maalauksista. Tästä syystä pyrin myös itse luomaan korkeatasoista esittävää maalausta. Joskus maalaan todellisuutta jäljitteleviä, realistisesti esittäviä maalauksia. Joskus taas maalaan abstrakteja maalauksia, joissa on esittäviä elementtejä.

2.1 Tekniikan valitseminen

En ole niinkään ankara itselleni tekniikan suhteen, vaan koen että illuusion kolmiulotteisesta tilasta kaksiulotteiselle pinnalle voi saavuttaa monella tavalla. Itse saavutan sen sekoittamalla tekniikoita keskenään aika vapaasti. Prosessin aikana voi tapahtua mitä vaan, ainoastaan lopputulos on tärkeä. Joskus olen hillitympi, ja rakennan maalauksen käyttäen “vanhojen mestareiden” tekniikoita. Joskus annan sivellin vetojen olla vapaampia. Sattuma sivellinvedoissa pitää maalauksen elossa. Monta

sattumaa päällekkäin muodostaa illuusion jota etsin. Kerros kerroksen jälkeen pääsen perille lopputulokseen, jonka haluan luoda. Värit muodostuvat oikeiksi, yksityiskohtia tulee lisää. Tekniikoita joita olen huomannut käyttäväni toistuvasti ovat mm. laseeraus, kerrosmaalaukset, märkää märeille ja tekstuurin luominen kuivalla siveltimellä (eng. scumbling).

Näen käsityötaidon tärkeänä osana taiteilijan repertoaria. Liiallinen keskittyminen tekniikkaan voi kuitenkin olla haitaksi ja se voi rajoittaa luovuutta; mielestäni jos maalauksessa on ainoastaan tekniikkaa, siitä puuttuu taide. Taas ilman teknistä osaamista olet rajoittunut tekemään mitä osaat. Jos tekninen osaamisesi on korkealla tasolla, ei teknisiä rajoitteita tarvitse ajatella. Jos osaat kaiken, voit valita mitä tehdä: näin luovuus vapautuu. Yksi merkittävimmistä oppimiskokemuksistani ala-asteella oli pelle-esityksen harjoittelu. Opettaja korosti meille, että ennen kuin voimme olla luovia ja tehdä esityksestä hauskan, meidän on ensin hallittava kärrynpyörät ja temput täydellisesti.

2.2 Paletti

Paletti jota käytän on usein niukka. Siihen kuuluu raaka umbra, poltettu umbra, poltettu sienna, keltainen okra, cadmiumin keltainen, cadmiumin punainen, sininen ultramariini, preussinsininen, koboltinsininen, titaanivalkoinen, van dyke ruskea ja rautaoksidi punainen. Näistä väreistä saan sekoitettua kaiken tarvitsemäni. Sekä luonnossa esiintyvät värit, että tunteita symbolisoivat värit.

Prosessi löytää maalauksilleni oikeat värit ja sävyt on hieman kaoottinen. Värioppia olen saanut Vapaassa Taidekoulussa sekä omatoimisesti opiskellen. Kun sekoitan värejä, en kauhean paljon tietoisesti ajattele teknisiä asioita, vaan intuitiivisesti teen nopeita päätöksiä. En sekoita isoja määriä eri värejä etukäteen, vaan sekoitan värin paletille juuri kun sitä tarvitsen. Olen huomannut työskentelyssäni että tapani sekoittaa värejä ei ole työni tehokkuuden kannalta välttämättä järkevin. Teidän että jos suunnittelisin ja organisaisin palettini paremmin, säästäisin loppupeleissä arvokasta aikaa.

2.3 Aika

Esittävien maalauksien tekijänä olen huomannut, että aikaa ei ole koskaan riittävästi. Olen erityisesti maisteriopintojen aikana pohtinut paljon sitä, että maalaukseni valmistuvat liian hitaasti. Olen tuntenut, että haluaisin saada valmiiksi enemmän teoksia lyhyemmässä ajassa. Vapauttaakseni

luovaa energiaa – joka pyrkii minusta ulos – minulla on jatkuva tarve luoda jotain. Ajanpuutteen vuoksi minulla ei kuitenkaan ole mahdollisuutta luoda kaikkea mitä intohimoisesti haluaisin. Tämä satuttaa minua.

Maalaus vaatii aikaa. Teosta ei pidä pakottaa eteenpäin, vaikka ideoita siihen mihin suuntaan maalaus on menossa tulisi jatkuvasti. On pysyttävä ankarana itselleen, ankarana siitä mitkä ideat valitsee. Hätiköidyillä valinnoilla teos voi menettää mahdollisuuden saavuttaa lopullisen potentiaalinsa. Näin ainakin näen oman maalaamiseni. Eteenpäin pitää kuitenkin päästä. Näen parantamisen varaa oman työskentelyni ajanhallinnassa.

Resistance by definition is self-sabotage [...] it aims to shove us away, distract us, prevent us from doing our work [...] procrastination is the most common manifestation of resistance because it's the easiest to rationalize (Pressfield, 2002. s. 7–21)

Kirjailija Steven Pressfieldin mukaan on olemassa energia joka pyrkii estämään työn teon. Tätä hän kutsuu nimellä *Resistance* (suom. vastustus) Suuri osa ajastani jota vietän työhuoneellani, kuulu tämän energian kanssa painimiseen. Vastustan maalauksen etenemistä, selailen puhelintani, syön jotain, katson ulos ikkunasta, en uskalla jatkaa, epäilen itseäni. Epäilen omia teknisiä kykyjäni ja sitä että valitsenko oikeat tiet kulkea maalauksen valmistumiseen. Epäily on hukkaan heitettyä aikaa.

Vaikka selätänkin aina vastustuksen, realistisesti esittävän maalauksen valmistuminen ei ole nopea prosessi. Ei ole mahdollista – ainakaan oman työni osalta – luoda realistista maalausta ilman aikaa, ja paljon sitä. Abstraktin maalauksen voi myös kamppailla loputtomasti. Erityisesti metsämaalaukset – joita minulla on iso tarve tehdä – vaativat paljon aikaa. Pitää tehdä lukusia eri sivellin vetoja muodostamaan pieniä yksityiskohtia ja vivahteita – jotka luovat illuusion kokonaisuudesta metsästä – että pääsen perille määränpäähän. Pitää myös odottaa, että maali kuivuu kerroksia rakentaessa.

Tämän takia pyrin kehittämään jatkuvasti taitojani, jotta opin luomaan haluamani illuusion nopeamalla tavalla.

Ajan hallinta on hyvin tärkeää, koska aika on myös rahaa. Tasapainon löytäminen taiteellisen työskentelyn ja sivu palkkatyön välillä on hyvin haastavaa. Taiteilijana on hyvä pitää näyttelyitä että

ei täysin katoa unholaan. Näyttelykokonaisuuden valmistamiseen tarvittavaa aikaa minun on vaikea löytää. Tätä mietin, kun seison töissä myymässä kalaa: olisin mielummin työhuoneella valmistamassa näyttelykokonaisuutta, joka pyrkii minusta ulos, mutta sillä ei saa rahaa – tämä syö minua sisältäpäin. Valitettavasti asiat ovat näin.

Maalaaminen vaihtelee, hitaasti ja tuskallisesti eteenpäin kulkevasta, flow-tilan ekstaasiin. Kun saavutan flow-tilan uppoudun maalaamiseen, tunnen euforian ja tunnen, että olen yhdistynyt maailmankaikkeuteen. Kun olen pidemmän ajan ollut maalaamatta, tunnen itseni heti vitalisoituneeksi, kun palaan taas maalaamiseen. Tämän takia maalaamiseen käytetty aika on ainakin itselleni arvokasta ja kaiken kärsimyksen arvoista. Tarja Pitkänen-Walter pohtii kuvataidetta elinvoimaisuuden tavoittelun näkökulmasta. Yhdyn hänen kanssa siihen, että taiteen tekemiseen on tarve: “Se on merkityksellistä, koska se antaa elinvoimaa” (Pitkänen-Walter, 2014. s. 56).

3. Kuvan Kevät näyttely 2023

3.1 Teokset

3.1.1 Du i skogen

Du i skogen, 2023, öljy kankaalle, 129 cm x 185,5 cm. Kuva: Benjamin Kassinen

En halunnut että elementit ottaisivat likaa valtaa, halusin että katsoja näkisi ensin metsän, kokonaisuuden.

Luonto on uskomattoman kaunis. Sen kauneus on ihmisen saavuttamattomissa. Tämän ajatuksen voi yhdistää filosofi Immanuel Kantin käsitykseen subliimista, “ylevästä”, jota filosofian tohtori Jyri Vuorinen kuvaa teoksessaan *Estetiikan klassikoita*. Subliimin edessä ihminen kokee ahdistusta kohteen ylivoimaisen suuruuden ja voimakkuuden takia. Ensin valtaa järkytys, tämän jälkeen kohottava tunne tietoisuudesta ja järkemme kautta muodostavasta yhteydestä yliaistiseen maailmaan. Ylevän äärellä ihminen tajuaa kuuluvansa myös tuonpuoleiseen, eikä mikään tämänpuoleisesta maailmasta pysty häntä lannistaa (Vuorinen, 1993 s. 202).

Du i skogen -maalauksen prosessi alkoi, kun olin metsässä ottamassa kuvia. Viikkoja myöhemmin kuvia selaillessani, yksi kuvistani antoi minulle voimakkaan tunteen. Näin samantien valokuvan mahdollisuudet maalauksena. Valokuvan metsään ilmestyi hahmo jota tuijotin, ja hahmo tuijotti minua takaisin puiden lomasta. Visio valmiista työstä kirkastui mielessäni. Maalausprosessin myötä visio tottakai hieman muovautuu. Tiesin kuitenkin –koska maalaus tulisi olemaan vahvasti valokuvan referenssin pohjautuva – miltä se tulee pääpiirteisesti näyttämään. Niin sanottu taideteos oli syntynyt tässä hetkessä, oli enää jäljellä sen toteuttaminen.

Kesti kuitenkin vuosia ennen kun pystyin aloittamaan kyseisen maalauksen, johon intuitioni oli minut johdattanut. Minulla oli muutamia isoja maalaus projekteja jotka piti valmistua ennen sitä. Sattumalta olin valmis aloittamaan maalauksen Kuvataideakatemiaan maisteri-opintojen alussa. Työtä aloittaessa tiesin, että haluan maalata metsän samalla tarkkuudella kuin muotokuvat joita olin aiemmin maalannut. Halusin muotokuvien tapaan vangita juuri tämän metsän olennaisia piirteitä ja persoonallisuutta.

Käytän valokuvaa referenssinä, en kuitenkaan pyri luomaan maalauksella täydellistä kopiota. Haluan luoda tunteen joka minulla on kun katson valokuvaa, yhdistettynä siihen tunteeseen, jonka saan kun olen metsässä. Vaikka valokuva ja maalaus ovat visuaalisesti hyvin saman näköisiä, prosessin aikana metsä herää ikään kuin uudestaan henkiin. Annan alitajuntani ilmestyä kankaalle. Syntyy jotain uutta.

Maalauksen epärealistiset hahmot ja elementit tekevät siitä henkilökohtaisen. Se ei ole ainoastaan visuaalinen jäljitelmä metsästä, vain myös visuaalinen jäljitelmä omasta sisäisestä maailmastani. Kun maalaan, pääsen viettämään enemmän aikaa tämän visuaalisen teeman parissa.

En kuitenkaan kauhean paljon pidä metsän maalaamisesta. Joskus tätä voisi kutsua jopa vihaksi. Maalaukseni tekninen osuus on välillä hyvin turhauttavaa. Luonnossa esiintyvien ruohonkorsien, oksien, varjojen ja muiden yksityiskohtien maalaaminen tekevät minut hulluksi. Taiteilijan työkalut ja havaintokykyni eivät riitä kattamaan metsän käsittämätöntä laajuutta. En haluaisi suorittaa, mutta haluan että teos syntyy, sen on pakko. Tämä tuska on välttämätön osa prosessia.

3.1.2 Svåra skogen

Svåra skogen, 2023, öljy kankaalle, 140 cm x 300 cm. Kuva: Benjamin Kassinen

Lähtökohta maalaukselle oli metsä. Minulla ei ollut valokuva referenssiä tälle metsälle, käytännössä päinvastoin kuin *Du i skogen* -teoksessa. En tiennyt minkälainen metsä syntyisi tai miltä se näyttäisi. Maalaus syntyi maalauksen puhetta kuuntelemalla (kts. 1.4 Maalauksen puhe). Minulla oli kolme 100 cm x 140 cm kokoista maalaus pohjaa jotka asetin vierekkäin, jotta ne muodostaisivat yhden maalauksen, mutta en silti ajattele maalausta triptyykinä. Aloitin rätillä pyyhkimään poltettua umbraa kankaalle, jotta saisin gesson valkoisen värin nopeasti peitettyä. Huomasin että rätillä pyyhityt jäljet alkoivat muodostamaan maiseman. Annoin maalauksen ohjata minua eteenpäin.

Olen kiinnostunut ihmisten pään sisäisestä maailmasta. Tulkitseen sitä maisemana tässä maalauksessa. Kun olen analysoinut tätä teosta, olen pohtinut kuvaako tämä metsä sitä ajatusten labyrinttia, jota me ihmiset sisäisesti navigoimme. Toimiiko teos visuaalisena representaationa ajatuksista, kokemuksista, peloista, unelmista ja muusta. Kollaasimainen metsämaalaus on rakentunut unimaisesta taustasta, johon olen lisännyt hahmoja ja elementtejä. Hahmot ovat syntyneet valokuva-referensseistä, spontaanisti mielikuvituksesta, tai itse maalin muodoista. Lopputuloksena on moniulottuvuudellinen metsämaisema, joka yrittää löytää tasapainon kaaottisuudessaan. Olen yrittänyt löytää jonkunlaisen tasapainon kaaoksessa, kuitenkin säilyttäen kaaoksen läsnäolon. Tämä on maalaus jota minun itse on vaikea ymmärtää, teos on myös saanut nimensä tästä haastavuudesta. En myöskään ole varma jos maalaus on löytänyt tasapainonsa. En

kenties etsi täydellistä kuvaa, vaan tietynlaista taajuutta tai värähtelyä, kuin nuottien välinen harmonia.

Maalauskokonaisuus on rakentunut monesta erillisestä tapahtumasta, jotka ilmestyvät samaan tilaan. Näissä tapahtumissa esiintyy erilaisia hahmoja, jotkut hahmoista ovat täysin tiedottomia toisista vaikka ne ovat olemassa samassa tilassa (kts. 1.5 Hahmojen merkitysten analysointi). Ne ovat samassa tilassa mutta eri ulottuvuudessa. Jotkut hahmot taas voivat tuntea toistensa läsnäolon, ja jopa nähdä toisensa.

Svåra skogen heijastaa todellisuutta, tilaa jossa kaikki elämät tapahtuvat samanaikaisesti. Täällä olemme yhdessä. Maalaus heijastaa myös pään sisäistä todellisuuttamme, jossa olemme aina yksin. Vaikka todellisuuden kokemuksemme ovatkin hyvin samankaltaisia, olisi meidän vaikea täysin ymmärtää toisen ihmisen pään sisäistä todellisuutta. Intersubjektiivisuus – ihmisen ominainen kognitiivinen ja sosiaalinen kyky ymmärtää ja jakaa keskenään subjektiivisten kokemusten sisältöä (Tieteen termipankki, 2024) – auttaa meitä navigoimaan sosiaalisia tiloja, mutta välillemme jää aina jonkinasteinen kuilu. Osaamme niin sanotusti asettua toistemme saappaisiin, mutta yksilölliset kokemuksemme värittävät ja muovaavat omaa henkilökohtaista todellisuuttamme.

Svåra skogen on osa minua, syntynyt oman sisäiseni ja ulkoiseni todellisuuden pohjalta. Pohdin välittykö sen sanoma, onko sillä edes sanomaa? En itsekkään teosta täysin ymmärrä. Tiedän vain, että se herättää minussa tunteita. Uskon että jaetun ihmisyyden takia jotain välittyy eteenpäin. Toisaala pohdin onko se tärkeää minulle, teos vaan on, ja olen saannut sen ulos systeemistäni. Pidän tärkeänä, että en täysin kuitenkaan yllanalysoi omia teoksia.

Lopuksi suosittelen katsojalle kokea teos kultaisena hetkenä, päivän viimeisessä auringonvalonvalossa jolloin se mielestäni herää henkiin.

3.2 Kohti Kuvan Kevät näyttelyä

Olin tehnyt lopullisen valinnan, että maalaukset *Du i skogen* ja *Svåra skogen* tulevat esille Kuvan Kevät 2023 näyttelyyn yli puoli vuotta ennen sen ajankohtaa. Tiesin että päätös on tehtävä, koska työskentelytapani on hyvin aikaa vievä. Työt olin aloittanut yli vuoden ennen näyttelyä.

Kevät ennen lopullista deadlinea oli hyvin kiireellinen, jouduin suunnittelemaan aikatauluni tarkasti niin että ehdin valmistua ajoissa. Päivät olivat pitkiä ja täynnä ajatuksia siitä, että aika loppuu kesken. Deadlinen lähestyessä stressi kasvoi. Huomasin etenkin *Du i skogen* työn kanssa, että en pääse siihen lopputulokseen joka oli alkuperäinen visioini. Jouduin muuttamaan lähestymistapaani jotta maalauksen lopputulos olisi kuitenkin toimiva. En voinut enää keskittyä pieniin yksityiskohtiin jotka muodostavat illuusion metsästä. Nämä oli tehty niin pitkälle kuin olin ehtinyt. Minun oli nyt keskittyvä enemmän väreihin, valoihin ja kokonaisuuteen jotka muodostavat tunteen metsästä. Tämä hieman harmitti, koska tiesin että olisin päässyt lähempää alkuperäistä visiota jos aikaa olisi ollut enemmän.

Joinakin päivinä paniikki oli lähellä, kun taas toisina päivinä tunsin että asia on hoidossa ja kaikki sujuu hyvin. Elin tunteiden vuoristorataa. Päivä kuitenkin tuli kun ripustus oli suoritettava, deadline oli tullut vastaan. En itse tuntenut siinä hetkessä että työt olivat valmiita. Käytyäni keskustelua ohjaajani kuvataiteilija Jarmo Mäkilän kanssa – joka vakuutti minulle että työt ovat valmiit – en kuitenkaan kokenut tilannetta täysin epätoivoiseksi, koska arvostan hänen asiantuntemusta.

Ripustus sujui nopeasti ja vaivattomasti. Olin tyytyväinen maalauksieni sijainnista, ja siitä miten ne toimivat näyttelyn muiden töiden kanssa. Kun työt olivat vihdoinkin seinällä, otin vähän etäisyyttä niistä. Palasin kuitenkin muutaman päivän kuluttua sivellin ja paletti kädessä tuijottamaan maalauksia. Minulla oli aikomus maalata niin paljon kun vielä ehdin, kunnes näyttely aukeaa yleisölle. Tässä hetkessä kuitenkin itsekin huomasin, että maalaukset ovat valmiit. Lisäsin ainoastaan muutaman pienen yksityiskohdan. Yksi näistä oli aivan lopuksi lisäämäni pieni musta aukko. Toisaalta tunsin että musta aukko antaa huonoa energiaa teokselle ja minulle, mutta mustan aukon läsnäolo oli ohittamaton. Tämän jälkeen totesin että työ on tehty. Olin valmis luopumaan luomisen prosessista näiden maalauksien kohdalla. Kun palasin työhuoneelle palauttamaan maalaustarvikkeet oloni oli tyhjä. Maalaukset joille olin antanut kaikkeni, ja joiden maailmassa olin elänyt viimeiset kuukaudet olivat poissa, tila oli muuttunut, siellä ei enää ollut minulle mitään.

5. Lopuksi

Kun aloitin opiskeluni kuvataideakatemiassa, halusin kehittyä taiteilijana ja löytää uusia tapoja sekoittaa realistista ja abstraktia maalausta. Tämän lopputyön alussa maalamiseni oli haljennut kahdeksi osaksi; hitaaksi todellisuutta jäljitteleväksi, ja nopeaksi alitajunnan vapautukseksi. Kun lähestyn kirjallisen osan viimeisiä vaiheita, huomaan että nämä kaksi osaa ovat yhdistymässä.

Haluan jatkossa kehittää tekniikkaa ja visuaalista tyyliäni. Yksi tärkeimmistä kehityskohteista olisi pystyä luomaan haluamani illuusio nopeammalla tavalla. En halua jäädä kiinni mihinkään, vaikka ymmärrän että menestyvä taideura vaatii ainakin jollain tasolla brändäystä. Mielestäni taide olisi puhtaimmillaan jos raha otettaisi pois yhtälöstä.

Aika ajoin mietin mitä taide on. Mitä voi kutsua taiteeksi ja mitä hyvä taide on. Tämä on relativistista, henkilökohtaista. Taiteelle ei ehkä pidäkään keksiä selkeää määritelmää. Taide liikkuu, taide elää. Se on ihmisenä olemisen dokumentaatiota, parhaimmillaan koko ihmiskuntaa yhdistävä kieli. Itse koen päätyneeni siihen, että taiteen kyllä tuntee ja tunnistaa, kun se on arvokasta.

Taide on tapa tuntea ihmisyytemme, tapa ilmaista sitä, tapa kommunikoida siitä, tapa nauttia siitä. Elämme elämää. Elämän tapahtumat synnyttävät meissä tunteita. Taiteen avulla vapautamme näitä tunteita, ja jaamme niitä toistemme kanssa. Tämä tekee olemassa olemisesta kaunista.

Lähteet

Dalai Lama & Stril-Rever, Sofia. 2010. *My spiritual journey*. New York: HarperCollins Publishers, 2011.

Google Arts & Culture. <https://artsandculture.google.com/story/4-ways-culture-can-bring-you-comfort/zAWhmk2WD5hOww?hl=en> Viitattu 6.9.2024.

Halla, T., Karhunkorva, R., Kärkkäinen, S., Lainen, J. & Rautio, A. (2018). *Suomalaisten metsäsuhteiden tila*. Julkaisussa: Paaskoski, L. & Roiko-Jokela, H. (toim.), Metsämiesten Säätiö & Tieteellisten seurain valtuuskunta: Suomalainen metsäsuhde (s. 112-121), Tampere: Kirjapaino Hermes Oy, 2018.

Jula, Jari. 2018. *Sattuma taiteen tapahtumisen välineenä*. Tohtoriväitöstutkimus. Aalto-yliopisto. Helsinki: Unigrafia, 2018.

Karhu, Mika. 2012. *Taide sosiaalisen kokemuksen ilmaisuna - Taiteellis-teoreettinen tutkielma taiteen tekemisen lähtökohtiin*. Tohtoriväitöstutkimus. Aalto-yliopisto. Helsinki: Unigrafia, 2013.

Karhu, Mika 2014. *Silmien metafora taiteessa*. Taiteellisen tutkimuksen seminaariesitelmä: luento litterointi. Aalto yliopisto.

Kupiainen, Reijo. 2015. *Voiko kuvaa lukea? Visuaalisen lukutaidon kysymyksiä*. Teoksessa: Rossi, L-M. & Seppä, A. (toim.): Tarkemmin katsoen (s. 36-54), Helsinki: Gaudeamus, 2015.

Lynch, David. 2006. *Catching the Big Fish: Meditation, Consciousness and Creativity*. New York: Penguin, 2007.

Myyrä, Johannes. 2014. *Psykoanalyysi taiteena*. Teoksessa: Hägg, V. & Lindqvist, M (toim.), Therapia-säätiö: Psykoanalyysi ja taide (s. 56-61), Tampere: Tammerprint Oy, 2014.

Pitkänen-Walter, Tarja. 2014. *Kuvataiteellisen ja psykoanalyttisen ajattelun suhteita*. Teoksessa: Hägg, V. & Lindqvist, M. (toim.), Therapia-säätiö: Psykoanalyysi ja taide (s. 56-61), Tampere: Tammerprint Oy, 2014.

Pressfield, Steven. 2002. *The War of Art*. New York: Black Irish Entertainment LLC, 2012.

Tieteen termipankki. 21.8.2024. Kielitiede: intersubjektivisuus. <https://tieteentermipankki.fi/wiki/Kielitiede:intersubjektivisuus> Viitattu 21.8.2024.

Vuorinen, Jyri. 1993. *Estetiikan klassikoita*. Juva: WSOY:n graafiset laitokset, 1993.